

САБАҚТЫҢ ТАҚЫРЫБЫ:

Файлдар мен бумалармен жұмыс істеу
Терминдер мен терминология

Главная Вставка Дизайн Анимация Показ слайдов Рецензирование Вид

С текущего слайда
Начать показ слайдов

Произвольный показ

Настройка демонстрации

Звукозапись

Настройка времени

Использовать записанные времена

Настройка

Разрешение: Использовать текуще...

Показать презентацию на:

Режим докладчика

Мониторы

Слайды Структура

13

Жарлық

Жарлық - жарты бір файлдарды көрсететін арнайы белгіштер.

Таблицаны орнатуға объекті бар кезінде:

- Таблицаның (слайд) көрсеткіш объекті аяқталғанда (слайд) оған белгіштерін қою.
- Таблицаның (слайд) көрсеткіш объекті аяқталғанда (слайд) оған белгіштерін қою.

Слайдта болған объектінің көрсеткіш объекті аяқталғанда (слайд) оған белгіштерін қою.

14

Сөздікпен жұмыс

Переименовать – атын өзгерту

Создать ярлык – жарлық құру

Новая папка – жаңа бума

Создать папку – бума құру

Файл создать – файл құру

Файл переименовать – файл атын өзгерту

Удалить – жою

15

Көз жаттығулары

1-жаттығу.

Көзді 1-2 минут жаттығу

2-жаттығу.

Ақпараттың жинақталуы, сонан соң оған жаңа қара

Сөздікпен жұмыс

Переименовать – атын өзгерту

Создать ярлык – жарлық құру

Новая папка – жаңа бума

Создать папку – бума құру

Файл создать – файл құру

Файл переименовать – файл атын өзгерту

Удалить – жою

Заметки к слайду

Слайд 14 из 25 "Тема Office" Русский (Россия)

69%

Windows объектілері

Негізгі

- 1) Бумалар
- 2) Бағдарламалар
- 3) Құжаттар
- 4) Жарлықтар

Арнайы

- 1) Бас меню
- 2) Басқару тақтасы
- 3) Менің компьютерім
- 4) Себет (корзина)

Файлдар дегеніміз не?

Файлдар дегеніміз — мәліметтер сақтауға арналған сыртқы тасымалдаушыдағы жадының ат қойылған аймағы немесе бөлігі.

File (ағылшын тілінен аударылғанда) бума, іс қағаздар жинағы, сонымен қатар ақпаратты сақтау деген мағынаны білдіреді.

Файл – байттардың әлдебір атауы бар тізбегі. Бұл Windows жүйесінде жұмыс жүргізетін ақпараттың құрылымдық бірлігі. Файл не программа, не құжат болуы мүмкін. Файлдардың негізгі типтері: құжаттар, суреттер, бағдарламалар.

Файл аты оң және сол жақ бөліктерден тұрады. Оң жақ бөлігі үш символдан тұрады және олар файл типін анықтайды. Сол жақ бөлігінің ұзындығы 1-ден 255 символға дейін жетеді.

Файл атын жазғанда *әріптерді, 0-ден 9-ға дейінгі цифрларды, арнайы символдарды, дефис(-), астын сызу(_), леп белгісі(!) және мына символдарды: @, #, \$, %, ^, &, (,), {, }* қолдануға болады.

Ал мына символдарды: *жұлдызша(*), қос нүкте(:), нүктелі үтір(;), сұрақ белгісі(?), бөлгіш(/), үлкен(>), кіші(<), тырнақша(«»)*, нүкте(.) қолдануға болмайды.

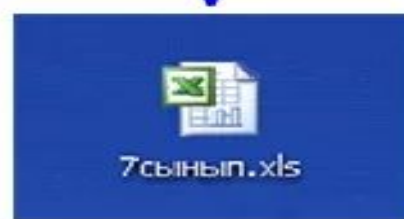
**Мәтіндік
файл**

**Графиктік
файл**

**Кестелік
файл**

**Презентациялық
файл**

- ***.doc - мәтіндік файлдар, MS Word редакторының кеңейтілуі ;**
- ***.bmp-графикалық файл, Paint редакторының кеңейтілуі;**
- ***.xls-кестелік файл;**
- ***.TXT–блокнот бағдарламасының құжаты**
- ***.ppt– PowerPoint қолданбасының кеңейтілуі**

Файл кеңейтілуі оның мазмұнын көрсетеді және олар әртүрлі болады:

- txt, doc, dot, rtf – мәтіндік файлдар, Word және WordPad құжаттары;
- exe, com – бағдарламалар және қолданбалар файлдары;
- bat – командалық файл;
- bmp – Paint графикалық қолданбасының суреті;
- htm – Web- Internet беті;
- rar, arj, zip – архивтік файлдар;
- hlp – анықтама файлы;
- lib, obj, dll – кітапханалар файлы;
- bas – Бейсик тіліндегі бағдарламалар мәтіні;
- bac – ескі файлдардың көшірмесі;
- sys – жүйелік файл;
- dbt – деректер базасы;
- wav – Фонограф қолданбасының дыбыстық файлы;
- avi – бейнеклип;
- xls – Excel кестелік процессорының құжаты;
- ppt – Power Point қолданбасының презентациясы және т.б.

Бумалар (*Қапшықтар*) – бұл қандай да бір белгісі бойынша файлдарды бірлестіру. Бумалардың 2 түрі бар: жүйелік және жұмысшы.

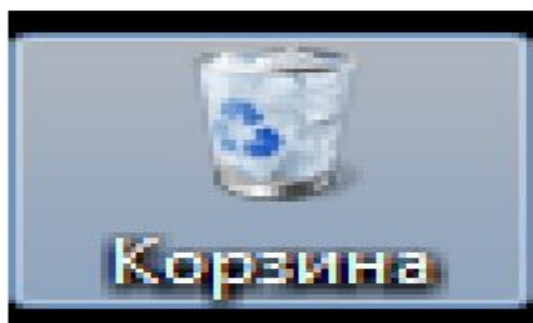
Windows – тегі барлық файлдар, құжаттар, таңбашалар мен бағдарламалар қапшықтарда сақталады. Ол бос болуы да мүмкін. Қапшықта аттары бірдей объектілер болмауы керек.

Бумалар компьютерде белгілі тәртіппен орналасады, оны **иерархия** деп атайды

Бумалардың екі түрі бар

Жүйелік бумалар

Жұмысшы бумалар

Файл, бума, жарлықтың бір – бірінен айырмашылығы

Термин сөздер

```
graph TD; A[Термин сөздер] --> B[Тілімізге орыс тілі арқылы енген баламалары жоқ интернационалдық терминдер: квадрат, куб, глобус]; A --> C[Басқа тілден енген сөздерге қазақша балама табу: Әуежай-аэропорт, Борт серік - стюардесса];
```

Тілімізге орыс тілі арқылы
енген баламалары
жоқ интернационалдық
терминдер: квадрат, куб, глобус

Басқа тілден енген сөздерге
қазақша балама табу:
Әуежай-аэропорт
Борт серік - стюардесса

Термин (лат.terminus - шек, шекара) – ғылым мен техниканың, өнердің, қоғамдық тұрмыстың, т.б. саласындағы белгілі бір ұғымның немесе заттың дәл (ауыспалы немесе бейнелі түрде емес) мағынасын білдіретін немесе нақты мән-сипатын аңғартатын сөз. Сондықтан кез-келген сөзді термин деп тани алмаймыз. Осы орайда академик Ә.Қайдардың: «Терминнің бәрі – сөз, ал сөздің бәрі – термин емес», - деген пікірі, М.Ізімұлының: «Термин қалыптастыру - көзсіз аудармалау, жасанды сөзжасам тудыру, «қазақы» балама жапсыру емес» деген ойларының астарында үлкен мән жатқандығы ескерілу қажет.

Термин сөздер

Ғылым, техника, өндіріс
саласындағы арнайы ұғымдар

*экология, өңүран, квадрат,
жарғы, нарық, дыбыс, т.б.*

Жасалу тәсілдері

**Қазақ тіліне аударылған
терминдер**

**Интернационалдық
терминдер**

Терминология

Алғаш рет 1990 жылы канадалық Мак-мастер университетінің ғалымдарының бір тобы клиникалық тәжірибесі бар ғылыми мәліметтерді және пациенттердің жеке қалауын жеке медицина бөліміне топтастыруды ұсынды.

Бұл ғылыми-тәжірибелік бөлім қол жетерлік, тығыз және объективті ақпараттардың бүкіл әлемде жүргізілетін клиникалық зерттеулердің заманауи және дәлелденген, яғни қандай да бір емдеу әдісі немесе дәрілік заттарды қолданудың артықшылығын дәлелдейтін, оны **"Evidence-Based Medicine" (EBM)** немесе **«ғылыми дәлелденген медицина» (НДМ)** деп атайды.

Терминдерді оқытудың басты мақсаты:

болашақ маманға мамандыққа байланысты ана тіліндегі сөздерді үйретіп, сөздік қорын байыту. Термин сөздерді келешекте қызмет барысында қолдану олардың білімді де, іскер, өз саласын жетік меңгерген жан-жақты терең білімді маман болуына аса қажет. Сонымен қатар, студенттер термин жүйесін үйреніп, кәсіби сөздерді меңгеру үшін ғылыми - техникалық стильде жазылған шығармалармен жұмыс істеуі қажет, яғни оқытушы студенттің ғылыми әдебиетпен жұмыс істеу дағдыларын қалыптастырып, сол арқылы ғылыми – зерттеу жұмыстарына икемдеуі қажет. Себебі, мамандыққа байланысты термин сөздерді меңгертуде сақтық қажет. Бұдан шығатын қорытынды: термин сөз бұлтартпас логикалық жіктеу ережесіне бағынуы шарт. Сонымен қатар терминнің құлаққа сіңімді, көкейге қонымды болуын қадағалап отырған жөн

ИНФОРМАТИКА ҰҒЫМЫ

***"Информатика" (франц.
informatique) термині
француздардың information
(информация) және automatique
(автоматика) сөздерінен шыққан,
оның мағынасы - "информациялық
автоматика".***

Терминдер

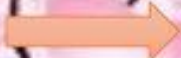
Программа дегеніміз – қандай да бір программалау тілінде жазылған алгоритм компьютерге түсінікті командалардың жиынтығы.

Программалау тілдері – жасанды тілдер.

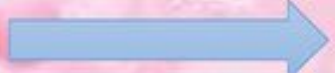
Команда – компьютер орындауға міндетті әрекеттер.

Терминдер түрлі жолдармен жасалады:

1. Әдеби тілде бұрыннан бар кейбір төл сөздер терминдік мағына алып, белгілі саланың терминологиясына телінеді де, сонда әбден орнығып қалыптасады. Мысалы, қазақ тіліндегі айналым (оборот), құн (стоимость), нұсқау (инструкция) т.б сөздер білімнің әр саласында қолданылатын термин сөздерге айналып, қалыптасып кетті.

2. Ғылым мен техниканың алуан түрлі салаларында қатысты терминдердің ішінде дүниежүзіндегі тілдердің бәріне ортақ көптеген терминдер сөздердің халықаралық қоры болып саналады да, интернационалдық терминдер деп аталады. Мысалы, роман, дирижер, циклон, поэма, синтаксис т.б.

3. Терминдердің туынды түрлерін қабылдау қажет болғанда, олардың түбір тұлғасы аударылмай, сол қалпында қабылданады да, ал кейбіреулерінің орыс тіліндегі қосымшаларының орнына қазақ тілінде сайма-сай келетін қосымшалар жалғанады. Мысалы, аграрный-аграрлық, редактировать-редакциялау, т.б.

Термин сөздер

Репрессия – қуғын-сүргін

Алжир – отанына опасыздық жасағандардың әйелдерінің
Ақмоладағы лагері

Зиялылар (интеллигенция) – ой-еңбегімен, күрделі
шығармашылық еңбекпен, мәдениетті дамыту және
таратумен кәсіби түрде айналысатын адамдардың қоғамдық
тобы.

Ұлтшылдық – ұлтты қоғамның ең жоғарғы құндылығы мен
формасы деп есептейтін ұлттық артықшылықты
уағыздайтын идеология мен саясат.

Нәубет – халқының басына қасірет түсу, қырылу

Ұжымдастыру – қоғамдастыру. Социалистік елдердегі ауыл
шаруашылығын ұжымдастыру – ұсақ шаруа
шаруашылықтарын біріктірудің негізінде ірі социалистік
ауыл шаруашылық кәсіпорны, ауыл шаруашылық
артельдері т.б. етіп қайта құру.

Тәркілеу – қандай да бір дүние-мүлікті мемлекет меншігіне
ақысыз-пұлсыз тартып алу.

<https://youtu.be/dg-bCuBxSeE>

*1- тапсырма. Термин сөзді тауып қай
салада қолданылатынын анықтаңыз.*

Әбділданы сыйладым жалыны үшін,
Көрдім одан жанар тау жарылысын.
Көрдім жанын жалаңаш жанып тұрған
Поэзия бақыты, жарығы үшін.
Өкен жандар бейіттері
Теңіз жүзіп бойлайды.
Ескі **роман** кейіпкері
Су бетінде ойнайды.

2- тапсырма.Сөздермен сөйлемдер құраңыз.

1. Бума

2. Файл

3. Бағдарламашы

4. Қапшық

5. Бағдарлама

3- тапсырма.

**Сөздерді жекеше, көпше түрінде
үш жақта тәуелдеңіз.**

Бума, файл, жарлық, қапшық

Орнын тап

хана

лық

шы

шақ

шық

шы

ҮЙ ТАПСЫРМАСЫ:

1. Лексикалық, грамматикалық тақырыптарға конспект жазу
2. 1,2,3-тапсырмаларды жазбаша орындау.